

Сарсын—РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардар БУКА БАРЫ—БЫЫБАРГА!

Бары дойдучулар пролетарийдары, холбохун!

САНА ОЛОХ

Х а б ы а т
1931 сыл алтынын
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 24 (6160)

1985 сыл Олунньу 23 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
3 харчы.

ДОСТОЙНАЙ КАНДИДАТТАР ИНИН

Сарсын, 1985 сыл олунньу 24 күнүгэр—норуот бүтүүнүн бырааһынньыга, быыбардар күнүгэр.

Оройуон быыбардааччылары быһыл РСФСР Верховнай Советыгар 973 М-дээх Приленсийдээби быыбардыыр уонунуна депутатка кандидат ССЧП Саха уобаластаабы номинетин иккис секретара Мораат Павлович Губин, Саха АССР Верховнай Советыгар «Мугудай» совхоз эдэр ыанныксыта Дария Михайловна Потапова, Эрилин Эристин аатынан совхоз бастык ыанныксыта Мария Егоровна Осипова, ССКП райкомун бастагы секретара Илья Павлович Листиков уонна Саха АССР Министрдарин Советын Председателя Сергей Николаевич Маринин иһин куоластаталлар.

Оройуоннаабы Совет быыбарыгар 50 уонунунага депутаттарга кандидаттарынан үлэһиттэр чулуу представителлэрэ регистрациялан-нылар. Кинилэр ортолоругар норуот хаһаайыстыбатын арасс салааларын представителлэрэ бааллар. Ыанныксыттар Матрона Николаевна Егорова, Михаил Иннокентьевич Иванов, Социалистической Улэ Геройа Роман Иннокентьевич Константинов, ССРС Государственной бириэмийэтин лауреата Михаил Семенович Толстоухов, прабаб Афанасий Михайлович Кириллин, агроном Николай Петрович Чичигинаров, рабочая

Анатолий Спартакевич Ордахов, иллэр Вера Гаврильевна Монастырева, учуутал Тамара Семеновна Есграфова курдук бастык үлэһиттэр депутаттарга кандидаттарынан буоллулар.

Сельский Советтарга 350 киһи депутаттарга кандидаттарынан туруорулунна. Ити—совхозтар, промышленнай предпринимелар производстволарын бастыкыра, культура, норуот үөрэтиринтин, доруобуу-а харыстабылын, норуот хаһаайыстыбатын, о. д. а. салааларын чулуу үлэһиттэрэ.

Быыбар иннинээби мунньахтарга депутаттарга кандидаттарынан норуот дынг-чакчы эрэнэр, үлэһиттэр итэҕэллэрин толорорго ыыахтаах дьон туруоруллубуттара төһөлөөн баһатанна. Ити мунньахтар сир ахсын тэрээһиннээхтик, доловой быһымыга-майгыга ыытыллылар.

Быыбардары достойнайдык көрсөр иһин социалистической куолаһымы киэҥин тэнитилиннэ. «Мындааһы» совхоз коллектива, Килэтинк отделениетын механизатордара, прокомбинат пилоражиктара быыбар иннинээби кирбимлэрин ситиһилээхтик ыллылар. 25 биригээдэлэр, сыахтар уонна фермалар коллективтара, промышленнай предпринимелар уонна совхозтар 200-тэн тахса рабочайдар социалистической эбэһэтэллестибэлэрин бөддьөбүн иннинэ толорбут-

тарын туһунан рапордаатылар.

Быыбардар саҕаланары аҕай турдактарына оройуонга 1984 сылга Бүтүн Соютаабы социалистической куоталаһымыа үрдүк көрдөрүүлэрин, экономической уонка социальной сайдыы государственной былаанын олоххо киллэрингэ ситиһилэрин иһин ССКП КК, ССРС Министрдарин Советын, ПСБСКС уонна ЫБСЛКС КК көһөрүллэ сындыар Кыһыл знамалара туттарылынына. Сарсын оройуон быыбардааччылары быыбардыыр учаастактарга итинэн сокуоннай киһи туттуулаах тийиэхтэрэ.

Бу сүткэн суелталаах политической хайпаанна тэрээһин-тех-нической дьаһаллара ситэрилини-лэр, агитационнай-массабай үлэ-тэрээһиннээхтик барда. Оройуон-бары 25 быыбардыыр учаастак-тара куоластааһымы саҕаларыга то-лору бааһи буоллулар.

Оройуон үлэһиттэрэ, советской норуот бүтүүнүн курдук, сар-сын быыбардыыр учаастак-тарга бука бары, бир иһин кур-дук, кэлэн коммунистар уонна пар-тията суохтар тулхадыйбат блок-тарын достойнай кандидаттарын иһин куоластаан Ийэ дойдуга хаан-уруу Коммунистической пар-тияга уонна Советской правитель-ствога мунгура суох бэринимлээх-тэрин өссө төгүл демонстрация-лаан көрдөрүүхтэрэ.

Бука бары—быыбарга!

«Саамай достойнайдары таппыһың!»
Художник Г. Гаусман плаката. «Плакат» изда-
тельство.

БЫЫБАРДАРГА ҮЛЭНЭН БЭЛЭХТЭР

«Мындааһы» совхоз коллектива РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардары көрсө үрдэ-тилиһит социалистической эбэһэтэллестибэни ылыһан үлэһэн олунньу 15 күнүгэр государ-створа күндү түүлээб туттары сыл бастагы кварталынаабы, үтү туттары икки ыйдаары былааннарын толордо.

Туһалланнах көн устата былааннаах 8 тыһ. солк. синулар 10 тыһ. солк. күндү түүлээх софотуопкалаһа. Государствога 103 тонна үтү туттарылаах, сөрүдэх 6 тоннаан куоһарыллы-на. Ыанныксыттар ылыһыбыт кирбимин уоскуйбааха деһитон хаһыт күнүгэр госу-дарствога өссө 20 тонна үтү туттаран бүт-түүн норуот бырааһынньымын үлэһэн балах-тардаах көрсөдөр.

В. ЧИЧИГИНАРОВ,
совхоз директора.

Карл Маркс аатынан совхоз быыбарлары көр-сө ылыһыт социалистической эбэһэтэллестибэ-тин бөддьөбүн иннинэ толордо. Ааспыт икки ый-та государствога 64 тонна үтү, 20 тонна от туттарылынына. Сөрүктар туһалланнарын 1—17 тоннаан куоһарыллылар. Тылтан 8 тыһ. солк. ылааннаах түүлээх бултанан сылаады кирбим ылыһына.

Е. ВАСИЛЬЕВ,
совхоз директора.

«Чурапчы» совхоз Килэтинкээби отделе-ниетын механизатордара РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Со-веттарга быыбарлары достойнайдык көрсөр иһин куураһаһахтык үлэһэн үчүгэй түмүк-тэри ситистилэр.

Кинилэр бастагы кварталлаары сөрүдэхта-рын—5640 эталоннай гектардаах үлэни то-дордулар. Маһы таһынан фермаларга итинэнэ малларга кулун тутар 1 күнүгэр дээр тийлэр отторун кыллардылар, муус устар 20 күнүгэр дээр 600 кубометр оттун маһы таһахтаахтарын 120 кубометринан аһардылар.

Отделение механизатордара бастагы квар-талга эһи 320 тонна оту, оттон В. И. Ленин төрөөбүтө 115 сыла туолуутун көрсө, муус устар 23 күнүгэр дээр, 1500 кубометр от-тун маһы тийлэргэ сөрүдтанан өссө дьу-луурдаахтык үлэһиллэр.

Р. СТЕПАЧОВ,
отделение управляющаго.

БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР Н. А. ТИХОНОВЫ КЫТГА КӨРСҮҮҮЛЭРЭ

Олунньу 21 күнүгэр Москвада ССР Советтарын Улахан театрыгар столица Фрунзенский быыбардыыр уокуругун үлэһиттэрин представителлэрэ Российский Федерация Верховнай Советыгар депутатка канди-дат—ССКП КК Политбюрогун чыаһаа, ССРС Минис-трдарин Советын Председателя Николай Александрович Тихонов кытары көрсүүһүлэрэ буола.

Мунньах кыттылаахтара үрдүк оро хотобулуу-уон таһаары К. У. Черненко баһылыктаах ССКП КК Политбюрогун састаабын бочуотунай президиумга таллылар.

Депуатакка кандидат итэҕэллээх кыһа—«Второй часовой завод» производственной холбохун соборни-цата ССРС Государственной бириэмийэтин лауреата Т. Н. Сухова Н. А. Тихонов оловун суолун, госу-дарственной, партийнай уонна общественной үлэтин

туһунан кэпсэтэ. Кини Фрунзенский уокурук быы-бардааччыларын быыбар күн куоластарын комму-нистар уонна партията суохтар тулхадыйбат блок-тарын кандидаттарын иһин биэраллэригэр ыһарда.

Мунньахха тыл эппит дьон советской норуот ба-ры ылайымылара Коммунистической партия муударай салаататын үтүмүтэ ситиһилиһиттэрин бэлэһэтэти-лэр. Кинилэр москвичтар, бары советской дьон кур-дук, баһири партиябытыгар, кини КК-гар, Советской правительствого бүтүнү уонна сарсымын күн ту-һугар, көлүөнэлэр дьоллоох кээһи кэскиллэрин ту-һугар аһсаабат кыһаһыларын иһин ис сүрэххэн тахсар махтаа тылларын этэллэрин биллэрдилэр.

Мустубут дьон Н. А. Тихонов тыл этиһитин итин-ник көрсүүдэр.

(ССТА).

САҢА ПАРТКОМ ТЭРИЛИННЭ

1985 сыл олунньу 21 күнүгэр саҥа төрүлүһит «Мугудай» сов-хоз партийнай тэрилетитин уопсай мунньада буола.

Мунньахха ССКП XXVI съездин уонна уобаластаабы XXXIII пар-тийнай конференция туураһтарын олоххо киллэрингэ үлэ туһунан ССКП обкомун информациянай дахылаатын ССКП обкомун чилиэ-

нэ, партия райкомун бастагы сек-ретара И. П. Листиков оҥордо. Дахылааты дүүһэлэһитигэ тыл эппит коммунистар Н. А. Пинигин, Г. Ф. Егоров, А. А. Варламов, П. П. Попов, С. И. Сергеев ССКП обкома ыһтар үлэтин биллэрэтиллэр итинэн партийнай-тэриһэр, поли-тической-хитэр үлэһи салгыы туу-сарымыа итинлэри киллэрдилэр.

Мунньах тэрээһин боннуруостары-көрдо. 7 киһиттэн састааптаах партком төрилиннэ. Партийнай ко-митет бастагы тэрээһин мунньа-вар секретарынан бу иһинэ «Му-гудай» отделениетын управляюща-һынан үлэһэбит Н. Д. Пермяков, секретары солбуйлааччынан Вахсы-сельской Советын исполкомун председателе В. Г. Оксешникова таһылынылар.

Г. АДАМОВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ ДЕМОКРАТИЯ

САГА СОВХОЗ КИРБИИЛЭРЭ

РСФСР Тылтын хайааһысты-батын министри 1984-сыл ах-сыныы 29 күнүгэр 846 М-дэх бирикээһигэр олоһурун олунньу 1 күнүгэр «Мугудай» совхоз тэрилиннэ.

Сага совхоз сүрүн хайааһы-та—сылгы министэ. Террито-рия—34467 гектар, туһаныла-лар сирэ—25339, ол иһиттэн бааһыната—1582, оттонор хо-дуһа—9995, маччирна—13762 гектарга тэһиһэр. Ынах сүһүтэ—3429, сылгыта—2000 төбө. Ыйыл бу сага хайааһыстыба сүһүтэ 17 хото-нууан—родус сиринэн кыстаан уттар.

Нэһилиэннэ—1900 киһи, 427 улаһыттар. Киһилэр орто-лоругар үлэни-хамсы сылдыар аатырбыт сылгыһыт, СССР Го-сударственной бирикээһин лау-реата М. С. Толстоухов кулун деловой тахсыты—92,6, ула-хан сылгыны министэ 99,6 бырыһыанга тириһэрэ. Эдэр маймыксыт Никифор Оконеш-ников ааспыт сыл түмүгүнэн бирдэн фуражнай ынахтан 3016-лыы кг үүтү мата. Киһи бийыл 4000 кг ынарга сору-татта. Сылгыһыт Н. К. Аммо-сов бу пилеткада иккис те-гулун оройуонга чемпионнаа. Ф. Ф. Винокурова салайааччы-лаах ынахы интэр ферма ийэ саһыа ахсыттан 4,5 оруну ыла. Ааспыт сыл түмүгүнэн кар-ровай булчут Ф. Ф. Оконеш-ников 11 тыһ. 5 солк. «сым-нарас көмүһү» государствога туттарда.

Бийыл совхоз 1890 тонна үүтү мата, онтон 1680 тонна-тын государствога туттарыда. Хас бирдэн фуражнай ынах-тан ортотунан 1525 кг үүтү ылаада, 460 тонна эти оро-руога, кырай деловой тахсы-тын—76, кулун тахсытын—73 бырыһыанга тириһэрэ. Хо-дуһада илтиративнай үлэлэри мэтэр аналлаах этэрэст тэри-лиһэрэ. Улахан болдомто капи-тальной тутууга ууруулар—12 сага объекттары тутуу быһаан-налар. Олор истэригэр совхоз

хотуоратын, биир миһэстээх гараж, 100 миһэстээх меха-низацияныт хотон, Чыапарага 24 миһэстээх гараж, 150 ми-рейга хотон тутууларга бэрт о-тору сараланыахтара.

Билэтин—төрөөһүнэн көлө. Ол курдук, совхозка үс отделени-эрилиннэ. Уруксу Бахы «А-делениета Чыапара уонна То-лоон отделениеларыгар арыа-рына. Совхоз-септөөх бөлө-мөөх калдарынан халаччыны-на. Ол курдук кылабынай зоо-техниканы А. А. Бардамов, кылабынай инженеризон Н. А. Пинигин, старшай прорабынан С. Т. Ноговицын ааныһылар. Кара Маркс аатынан совхоз да эрдэһитинэ, уон бирикес пилетка бастаах сылгыһыт-тан, Мугудай отделениета совхоз отделениеларын социалистиче-ский куоталаһымыларыгар суб-ручу бастаах, ааспыт сыл түмүгүнэн өмүс.

Совхозка бийылгы сыл ула-хан еро көтөрүлүүнү арааһы: Д. М. Потапова Саха АССР Вер-ховнай Советыгар депутатка кандидаттан, маймыксыттар Т. М. Пермякова, М. Н. Свен-цова, рабочай В. В. Лыткин уонна СССР Государственной бирикээһин лауреата билин-нээх сылгыһыт М. С. Толсто-ухов оройуон Советыгар де-путатка кандидаттарынан туру-рунуулар. Бу дойду урдунан ытыллар политической хам-паанынан—быбардар күнүһүн көрсө икки йылаах былаан-на, куулаахха толорон тиһэр-гэ эбэһэтэлиһтибэ ылымны-ыт. Тылбыт дымааттан арах-сыбата: эт уонна түүлээх ту-һааннаах былааннара толору-луунулар.

Бийиҥи совхозтут пилетка түмүтэһиннээх, көрө-бөлүө далайдардаах сылытар тарилли-тинэн көөн туттабыт уонна онуоха тахсылаах үлөнөн хар-дарарга бары куусуутун-уоху-тун ууран үлэниһит дьон өрөннөрбүт.

С. СЕРГЕЕВ,
совхоз директара.

Промкомбинат пилоражничтарын коммунист Н. И. Свицов салайааччылаах комсомольскай-ыччат бирикээһигэ пилетка сараланымыттан 5120 кубометр майы хайытан олунньу 8 күнү-гэр биир сылаары кирбиһин майытын туһууан рапордаата. Коллектив быбардары көрсө 150 кубометр майы хайытарга ылымныт үрдэти-лиһит эбэһэтэлиһтибэтин олунньу 19 күнүгэр 14 кубометринан аһарда.

Пилоражничтар бу күнүгэр «Якутсовхоз-строй» мехколхозтан сакааһынан арболитовой дьыны тутууга аааллаах кэтиг халтаһыны ха-

тыттараллар. Бу үлэһэ комсомолецтар Степан Охлопков, Дмитрий Мордовской уонна Александр Кузьмин орун таһаарылаахтык үлэниһилэр. Коллектив Улуу Кыайы 40 сыла туолуутун көрсө өссө 350 кубометр майы бөлөһүнүгэ үр-дэтилиһит социалистической эбэһэтэлиһтибэ-ни ылымна.

Синхонтарга: бирикээһир Н. И. Свицов; пи-лоражничтар (ууаттан) Д. И. Мордовской, С. С. Охлопков уонна А. С. Кузьмин үлэлэрин көмү-гэр.

П. Оконешников фотолара.

КУОЛАСТАТАРГА БЭЛЭМНЭР

Бийиҥи корреспонденттыт сарсын, олунньу 24 күнүгэр, ы-тылаһыахтаах быбардарга хайдах бэлэмнээхтэрин туһууан ыйы-тылаһыгар Хоттобөтөбү уонна Новгородовтааһы быбардыыр учаастактар комиссияларын председателирин солбуйааччылар И. И. Попов уонна Е. В. Пудов маннык эппиэттээһинэр:

И. И. ПОПОВ:
—Быбардааччылар испиһек-терин огорого араас бирик-кислэринэн көлө-бара турааччы-лары, эдэр быбардааччылары, кыры производственной уча-астактарга олоһуучулары бары-ларын учуоттаан Хоттобөтөбү быбардыыр учаастакка 729 быбардааччы баарын чуолкай-даатыбыт. Быбар иннинээри бары төрөөһүн, агитационнай-маассабай үлэлэр септөөх та-һымта ытылыһылар. Куола-статтарга анаан 4 кабинна, биир сүрүн урпа бөлөһүннэ, анал-лаах бөлөһөтөннөр олоһуунулар. Учаастакка быбардым кэлэр кыахтара суох инниндигар, ыаһыахтарга анаан 4 урпа олоһуунна, урпаалар сүрдүү-лүүхтөөх маршруттарга чуолкай-данна, аналлаах транспорт ду-буурустубалыкка быһаарыллыа.

Е. В. ПУДОВ:

—Новгородовтааһы быбар-дыыр учаастак агитбуна эр-дэтэн үлэлээбитэ, куоластаттар кабинналар, урпаалар бэлэмнэр. Быбардааччылар испиһектэ-руу чуолкайдыктыа. Быбардаач-чыларга советскай, политическай система, демократия, быбар Союһууларын тустарынан бы-Ити курдук, бары быбардыыр учаастактар быбардааччыла-ры көрсөргө толору бэлэмнэр.

НОРУОТ МААССАТЫН ДЫИНГНЭЭХ БЫЛААН

«Нареднай депутаттар Совет-тарын оруода сайдыылаах со-циализм угулуобуһагыгар өссө улаханник урууру. Нуучча баста-хы революциятын хаамы-тыгар киһилэр үсүһөн тахсы-бытара уонна бийиҥи государ-ствобит политическай төрүтүнэ буолааһар, дьиннээх норуот бы-лааһын хааччылааһар».

«Россияда 1905—1907 сыл-лардаары Революция 80 сылын туһууан» СССР КК уураарыт-тан.

Советтар нуучча бастаах ре-волюциятын кылааскабай өхсү-хуутун уотун иһиттэн үсүһөн тахсыбытара. Иваново-Вознесен-скайга үсүһэбит рабочайдар депутаттарын бастаах уонсай куораттааһы Советын састаабын бүгүн улахан интервистөөхтөх көрүөххө сол. 1905 сылаахха ыам ыйын 26 күнүгэр ити Со-векка барыга 151 депутат та-хсылаахтык, ол иһигэр 25 дыа-хылыбыт, ол иһигэр 16 слесардар, 32 ткач, 16 слесардар,

онон Совет барыта 30 рабочай йдалахтэргэн турбут. Депутат-тар үстөн биридэригэр ордуга большевиктар эбит. Икки ый-тан ордуу ууунуу барбыт стачка бирикээһигэр куоракка былаас бары салалтатын Совет бөлөһэ олоһтообута.

Ити кэбинтэн сылы кый-бат биһэһэ буолан баран, но-руот революционнай айымны-тынан үсүһэһиһит басууны Советтар опытыгарын түмөн, В. И. Ленин киһилэр тустары-нан сүрүбүтэ: «Барыбытыгар арылаһыт, маасса көрөрүгэр барытын огорооччу, маассага кутас турар, маассаттан быһа-чы тахсааччы, норуот маасса-тын итиннэ киһи баратын су-дургу уонна быһааччы органи-наан буолар былаас»,—диэн (Соч. толору кэтиннэ, 12 т., 319 стр.). Советтар дьэ бу хаа-чыстыбалара Улуу Октябрьскай социалистическай революцияны

огорого уонна сага общество-ны тутарга убулууччулаах оруду-рунуууларыгар кыахтары биэр-биттэрэ.

Социалистическай тутуу хаа-мытыгар бийиҥи дойдубутугар Советтар содотох биир систе-малара тэрилиннэ. Киһини го-сударственной былаас урдуу органы—ССРС Верховнай Со-вета баһылыр. Хас бирдэн со-юзнай республика айым, Союз-най республикалар дыһаллары-гар бериһиһит боһуруостары быһаарарга кыахтаах Верховнай Совет талылар. Сүүрбэ авто-номнай республикаларга АССР Верховнай Советтара талыла-лар. Олохтоох Советтарга кы-раайдардаары, уобаластардаары Советтар. Автономнай уобаластар-даары уонна автономнай уеку-руктардаары, оройуоннардаары, куораттардаары уонна куораттар оройуоннарынааһы, боһуөлөктөр-дэри уонна селскайдардаары

Советтара киһилэр. Бу былаас саамый маассабай органинара бу-олааһар.

Бүгүн бийиҥи дойдубутугар 51482 олохтоох Советтар үлэ-лиһилэр. Ааспыт быбардааһа инниндигэ 228885 депутаттар талылаһытара, киһилэргэ 44,3 бырыһыаннара—рабочай-дар, 24,9 бырыһыаннара—кол-хозтаахтар, 50,1 бырыһыаннара—дыахталлар, 34 бырыһыаннара—30 сааһыгар дьэри саастаах ыччаттар. Бийиҥи былаасныт ор-ганин састаабын туһууан өтөн турар, буржуазнай пропаганда киһилэр «партийнайды» төри-лиһтөөхтөрүн туһууан дойдору таһаар таргатыры баһытаан аһарбыт наада. «Советтар тус-тарынан сымыһанан билэриһи-һээччилэргэ» бийиҥи олохтоох Советтарбит депутаттарын 57,2 бырыһыаннара партияга суохта-рын туһууан саһатан аһар сеп-төөх. Бийиҥи дойдубут сүүстөн

тахса национальностарын үлэлээн иһтиһээччилэра бийиҥи Совет-тарбытыгар таһылыһытара. Би-ийиҥи Советтарбит депутаттара бө-бөлэрин үлэлэригэр 30 жолууөн-төн орун аһаһаһаах обществен-най активтарга таргатылаһа ор-дуу характернай.

Советтар быбардааһа—бийиҥи дойдубут олоһор дьоруунаах об-щественнай-политическай, со-циалистическай демократияны инникитин дьиргэтүүтэ, госу-дарственной дылааһа үлэһит-тэри киһини кыуһууларынаа, бары сүһүөх Советтар үлэлэригэр тусарынаа улахан суолталаах соһуһуна.

Быбардар хаамылыларыгар быбардааччылар государство-не уонна тас политикатын ба-ры өттүнэ дьүүлээһилэр. Со-веттар уонна киһилэр депутат-тарын үлэлэригэр сымыһылаһар, киһилэргэ бөлөһөрүн наһаатарып биэрэллэр, ол Советтар уонна киһилэр депутаттара бы-бардааччылары кытта сибэстө-һиһилэрин биир дьоруунаах ха-нааһынан буолар. Кэлиҥи уон

